

UDC 664.013 (477.74):33.012.1:005.412
DOI: 10.15673/fie.v9i4.738

Kuprina N.

Ph.D., Associate Professor

E-mail: k.natali@ukr.net

Baraniuk Kh.

Assistant

Department of Accounting and Auditing
Odessa National Academy of Food Technologies
Kanatna str., 112, Odessa, Ukraine, 65039
E-mail: baranyuk.kristina@gmail.com

ACTIVITY OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES OF ODESSA REGION: STATE AND TRENDS OF DEVELOPMENT

The state and efficiency of functioning of food industry in Ukraine on the example of Odessa region as an important industry that provides food security of state and affects the state of economy of Ukraine have been considered. The conclusions were made and the directions of development of food industry enterprises in modern conditions to ensure their effective operation in Odessa region and in Ukraine in general, were substantiated.

Key words: food industry, system of indicators, effectiveness of activity of enterprises, unprofitable enterprises, evaluation of the activity efficiency, transformation of enterprises activities.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Statement of the problem and its connection with important scientific and practical tasks. As preliminary study showed [1, p. 28], food industry is one of the most important and perspective for further development of industries in Ukraine effective activity of which is able not only to increase the country's budget significantly but also to supply the internal food safety and social aspects: jobs and income stability of personnel, release of high-quality food products by enterprises (during the control of the state over its safety and quality) which will lead to decrease in volume of the deliveries of poor foreign products to the country and strengthening of the national manufacturer in the domestic market, will create conditions of healthy competition in the industry in which implementation of own food products is possible with production of the best, natural, original and delicious product, will enhance social and economic aspects of condition and development of the state.

Odessa region has not only sufficient natural resources, a large number of already functioned enterprises of food and processing industry, favorable climate, but also good transport and maritime connections which contribute to promotion of local products both in the domestic market and for export, contributing to the creation of all conditions to ensure the effectiveness of the enterprise activity by a significant amount of internal resources inside the enterprises and by using all kinds of resources, therefore, Odessa region has all opportunities to help industry to reach a new level [1, p. 28].

In Odessa region the biggest problem is insufficient funding of food industry enterprises and

presence of unprofitable, inefficient in their activities enterprises and this figure is increasing from year to year which is a negative trend. Even such prospective sector of food and processing industry for Odessa region, as wine, in recent years has had problems with efficiency of functioning due to the condition of the resource base, tax burden, changed structures of export products and the like. Lack of solutions to these problems and processes in the enterprises activity of this industry creates a significant threat to economic, social and, in particular, food security of the state [1, p. 28].

The analysis of the latest publications on the problem. The questions associated with raising socio-economic effectiveness, efficiency of enterprises activity and their competitiveness including enterprises of food industry are the subjects of many scientific and practical works.

For any research it is important not only choice of the object, directions but also system of indicators which were researched by scientists of the Scientific School of ONAFT: O.P. Antoniuk, N.Y. Basiurkina, K.S. Doicheva, P.V. Osipov, T.M. Stupnicka and others, and also were considered by the scientists from other academic schools, such as B. Vnskyi, A.I. Butenko, A.G. Goncharuk, Yu.O. Melnyk, V.I. Osypov, S.F. Pokropyvnyi and others. However, effectiveness of food industry enterprises in modern conditions of changes in environment, ways and opportunities to achieve the best results for each of the enterprises of this industry is subject to permanent monitoring of activity and changes that confirms the relevance of this research.

Forming of the aims of the research. The purpose of this article is to study the state and dynamics of efficiency of food industry enterprises activity in Odessa region with the aim of identifying possible prospects of their further development and competitiveness in the domestic market of Ukraine and directions for further research and analysis.

Giving an account of the main results and their substantiation. The research has shown [1, p. 29] that for a long period in scientific publications of scientists the discussion related to using one general indicator or the whole system of indicators to determine the level of production efficiency on the enterprise, has not been ended. Thus, A.G. Goncharuk believes that to determine effectiveness of the enterprise activity it is necessary to use the following indicators: rate of profit, profit, profitability, productivity, capital productivity, capital intensity, material productivity, material output ratio and others [2].

So, Yu. O. Melnyk believes [1, p. 29] that it is necessary to apply natural, cost and labor, indices as well as coefficients, indices and interest rates, rules and regulations to assess effectiveness of enterprises activity. In his opinion, by means of partial indicators it is possible to calculate general indicators, in this case, partial indicators will be foundation and base, and general ones will be the - purpose of calculation [3, p. 290; 4].

This distribution of indicators is allocated also by S.F. Pokropyvnyi [1, p. 29], dividing the system of indicators into general indicators and partial ones (indicators of efficiency of use of human labor, production assets, material resources and financial resources). Due to partial indicators it is possible to

calculate the efficiency of use of individual types of resources at enterprises which, in their turn, are also divided into two groups. The first group includes the indicators that are necessary to determine the level of use of existing enterprise resources (labor productivity, capital productivity, capital intensity, etc.). The second group is related to the indicators characterizing the use of consumer resources (material productivity, material intensity) [5, p. 51].

We agree with P.V. Osypov, S.F. Pokropyvnyi and Yu.O. Melnyk [1, p. 29], that when using general and partial indicators, the efficiency of enterprise activity is measured from the point of view of resource approach and from the point of view of cost approach indicating intercomplementation of the given indicators, but also we can not disagree with A. Kohut, that use of a large number of indicators is not always advisable as it may complicate establishment of effectiveness facts, its size and dynamics at the enterprise [6, p. 62], but it is regulated by directions and expected results of the researches.

The most complete system of indicators for comprehensive evaluation of efficiency of economic activity of enterprises of food industry was developed by K.S. Doicheva which differs from the existing ones by level of details and highlighting common, general, partial, individual and specific indicators that allow you to evaluate effectiveness of usual activity of enterprise as a whole and by their individual types [7, p. 4, 6-7].

Partial indicators that characterise state of food industry enterprises in Odessa region are presented in table 1.

Table 1

Main indicators of enterprises for production of food, beverages and tobacco products*

Indicators**	2005 year	2013 year		2014 year			2015 year		
		Value of the index	Absolute deviation before 2005 year	Value of the index	Absolute deviation before 2005 year	Absolute deviation before 2013 year	Value of the index	Absolute deviation before 2005 year	Absolute deviation before 2014 year
Volume of sold industrial products, mln. UAH	3168,6	9442,8	6274,2	11691,8	8523,2	2249	17362,6	14194	5670,8
Proportion of sold industrial products in gross industrial output, %	21,7	32,2	10,5	32,9	11,2	0,7	32,3	10,6	-0,6
Indices of volumes of production of food industry (to previous year), %	115,7	87,6	-28,1	113,8	-1,9	26,2	100,1	-15,6	-13,7

Continue of table 1

Indicators**	2005 year	2013 year		2014 year			2015 year		
		Value of the index	Absolute deviation before 2005 year	Value of the index	Absolute deviation before 2005 year	Absolute deviation before 2013 year	Value of the index	Absolute deviation before 2005 year	Absolute deviation before 2014 year
Capital investments, mln.UAH	x	674,4	x	299,8	x	-374,6	531,1	x	231,3
Financial result before taxation, mln. UAH	78,4	22,3	-56,1	-2000,6	-2079	-2022,9	-1042,6	-1121	958
Share of unprofitable enterprises before taxation, %	36,6	39,3	2,7	38,6	2	-0,7	31,5	-5,1	-7,1
Net income (loss), mln. UAH	59,3	-53,9	-113,2	-2026,6	-2085,9	-1972,7	-1076,9	-1136,2	947,7
Operating margin, %	3,7	4,6	0,9	-5,9	-9,6	-10,5	-1,3	-5	4,6

* Compiled by the authors on the basis [8, p. 9; 9, p.10]

** Indicators are presented for the whole amount of enterprises specified activities, including small businesses. Data for 2014 are updated including changes by enterprises of the main type of economic activity, for 2015 - without changes by enterprises of the main economic activity in 2015.

Evaluation of sales volumes in Odessa region by types of activity for 2012 – 2015 indicates that in 2015 in comparison to the previous 2014 year, share of food production decreased by 0,6% of the total sales in the region, this happened due to the reduction in share of production of meat and meat products by 0,3%, processing and preserving of fruit and vegetables by 1,1%, production of dairy products by 0,2%, production of bread and bakery products by 0,3% and production of other food products by 0,4%. The data shows that in 2013 in comparison to 2012, production of meat and meat products decreased by 15,7%, in 2014 compared to the previous year, production increased by 6,35% or 24,6 million UAH, but in comparison to 2012, this increase was not significant as the production volume was by 10,34% lower than in 2012, increase of the figure in comparison to 2012 was achieved only in 2015, when production of meat and meat products increased by 7,09%, as compared to the 2014 year by 19,44% and amounted to 429,1 million UAH.

The analysis of the statistical data of food industry enterprises showed [8, p. 10] that in 2013 due to reduction of share in the production of oil and animal fats, volume of sales has decreased by 10,45% and amounted to 2885,9 mln. But next year the volume of sales increased by 1629,3 mln. or 56,46% compared to 2013. And in 2015 compared to 2014 there was increase by 63,77%, which exceeds the volume of sales in 2012 more than 2 times and is 7394,7 mln. Production of other food products compared to the respective previous years, in 2013 and 2015 decreased significantly, which for the period from 2013 to 2015 it was impossible to achieve

the volume of sales in 2012, and in 2015 amounted to 366,6 mln. that by 24,6 million UAH lower than in 2014 and by 215,2 million UAH or 37% lower than in 2012. Also, in 2013 in comparison to 2012 there was a decrease in the production of products of milling and grain industry, starches and starch products by 5,55% and amounted to 340,2 mln. UAH. But next year an increase by 38,1 million UAH. or 11,2% took place. The tendency to increase remained in 2015 when volume of production amounted 787,5 mln. UAH that by 409,2 million UAH or more than 2 times exceeds the volume of production the previous year.

During the analysis of financial results before taxation by the types of food industry in 2012-2015 it was discovered [8, p. 20] that the majority of enterprises that produce food products have unprofitable financial result before taxation which in 2015 is 1042,6 mln. UAH that is by 958 million UAH or by 47,89% lower than in 2014. This occurred primarily through an increase in financial result before taxation of production of almost all activities in food industry, among which the most important are an increase in production of meat and meat products by 41,62%, processing and preserving of fruit and vegetables 51,76%, production of oil and animal fats by 45,19%, dairy by 20%, production of products of milling and grain industry, starches and starch products by 59,01%, production of bread, bakery and pastry by 74,62% and production of grape wine by 78,07%. Although in 2015 there is a positive trend in increase of financial result before taxation, the indicator in almost every type of activity is negative, which characterizes the financial result as negative.

By 2014 the highest proportion of unprofitable enterprises in 2014 (table 2) involves enterprises engaged in production of oil and animal fats (44,8%), production of soft drinks: production of mineral waters and other waters bottled (44,4%), dairy products (42,9%), production of meat and meat products (40,5 %). The same trend is observed among the enterprises of small business: the largest proportion of unprofitable enterprises in 2014 involves enterprises engaged in production of soft drinks: production of mineral waters and other waters bottled (42,3%), dairy products (41,2%), production of butter and animal fats (40,9%), production

of grape wines (38,1%).

Profitability of operating activities of food industry enterprises in Odesa region (table 2) in 2011 is negative, it happened due to the reduction of profitability of operating activity of enterprises on production of oil and animal fats, bread, bakery and pastry, soft drinks: mineral waters and other waters, bottled and other food products. In 2015 the situation worsened, the index of profitability was negative in almost all sub-sectors of food production and improvement that occurred in 2014 is too low.

Table 2

Unprofitable enterprises and profitability of operating activities enterprises by types of the food industry*

Unprofitable enterprises in the food industry							
Types of production	Business entities**, %				Entities of small entrepreneurship**, %		
	2011 year	2012 year	2013 year	2014 year	2012 year	2013 year	2014 year
<i>Production of food products, beverages and tobacco products</i>	41,2	39,1	39,3	38,9	37,7	38,5	35,4
<i>Production of food products</i>	42,1	37,5	38,9	38,5	35,8	36,7	34,9
Production of meat and meat products	37,5	26,3	33,3	40,5	25,7	37,5	35,5
Processing and preserving of fish, crustaceans and molluscs	23,1	38,5	35,7	30,8	30,8	36,4	33,3
Processing and preserving of fruits and vegetables	50,0	43,7	23,5	37,5	50,0	25,0	33,3
Production of butter and animal fats	46,4	32,3	41,9	44,8	30,0	37,5	40,9
Production of dairy products	57,1	41,7	41,7	42,9	40,0	38,9	41,2
Products of milling and grain industry, starches and starch products	38,8	33,3	36,0	32,0	33,3	34,8	31,2
Production of bread, bakery and flour products	39,2	44,4	39,4	31,7	45,2	34,5	27,8
<i>Production of beverages, from them:</i>	37,5	45,2	40,8	40,3	44,6	45,8	37,7
Production of grape wines	35,0	44,7	40,0	38,7	44,8	50,0	38,1
Production of soft drinks: production of mineral waters and other bottled waters	44,0	42,3	42,9	44,4	37,9	40,7	42,3
Profitability of operating activity of enterprises by types of food (%)							
Indicators of profitability	2011 year	2012 year	2013 year	2014 year	2015 year		
<i>Production of food products, beverages and tobacco products</i>	-0,8	2,0	4,0	-5,9	-1,3		
<i>Production of food products</i>	-3,1	-0,2	2,5	-7,2	-3,3		
Production of meat and meat products	4,8	1,5	2,2	-6,4	-0,7		
Processing and preserving of fish, crustaceans and molluscs	11,6	15,4	18,2	6,8	6,3		
Processing and preserving of fruits and vegetables	1,1	8,8	9,9	-5,8	0,9		
Production of butter and animal fats	-5,0	-4,0	0,4	-9,3	-5,0		

Continue of table 2

Indicators of profitability	2011 year	2012 year	2013 year	2014 year	2015 year
Production of dairy products	-2,2	1,6	0,0	-0,1	0,4
Products of the milling and grain industry , starches and starch products	0,6	0,9	0,4	-3,5	-1,4
Production of bread, bakery and flour products	-11,8	-4,3	-0,9	1,6	1,9
Production of other food products	-6,2	-1,3	-2,5	-11,5	-9,1
Production of prepared animal feeds	-3,3	-4,8	-8,0	-59,6	-26,7
<i>Production of beverages, from them:</i>	5,8	9,2	8,4	-1,3	6,5
Production of grape wines	7,1	2,0	1,2	-2,5	2,9
Production of soft drinks: production of mineral waters and other bottled waters	-16,9	-18,3	-3,3	-41,6	-55,7

* Compiled on the basis of [8, p.20-22; 9, p.22 - 26; 10]

** In percentage of total number of enterprises

This state and negative trends in changes of indicators characterizing effectiveness of activity, require search of directions in preservation of potential of food industry in Odessa region and other regions of Ukraine, one of which is transformation of their activities (maritato restructuring) – creation of agro-industrial enterprises (rigid transformation activities – creation of agroholdings), moderate – creation of clusters and associations and activities on the basis of other types of outsourcing – soft transformation of activities that we have proposed [11, p. 35-38].

The formation of agricultural industrial merger contributes not only to saving the cost of staff training for qualification of the workforce, as a potential of peculiarity of assets, said N. Y. Basiurkina, but in our opinion, as the study showed [12, p. 20], contributes to aspects of socio-oriented restructuring which provides reallocation of savings to increase expenditures on staff and their training, training for staffing new activities of the enterprise and its development, as well as incentives, e.g., bonuses, recreation of personnel and corporate social life.

Determination of income in future periods as a result of merging of several companies is a complex process especially in changes of environment of their operation and should be based on the methods that are used to assess such activities - own activities of the enterprise, after merging in agro-industrial formation and efficiency of enterprises them selves is very important, so monitoring of activity of food industry and analysis of works of scientists, has allowed us to form and propose a system of indicators for such evaluation which should assess not only its own activities of the enterprise but individual species, taking into account not only efficiency of production but also of the performed works and rendered services, financial, investment and other normal activities (for example, food tourism that contributes to growth of the income of enterprise, promotion of products in the market and increase of its popularity and sales, and also its export component) and also its joint

activity participation of the enterprise in agro-industrial merger, that is, efficiency of its whole economic activity [12, p. 21-23].

Conclusions and prospects of the further investigations. Thus, for Odessa region, preservation and development of own potential in the production of agricultural raw materials and its processing for further development of industrial food processing, which requires additional investment and government regulation in protection of national producers of food products, are very important.

The analysis of partial indicators that characterize activity of food industry enterprises of Odessa region indicates their unsatisfactory and unstable state, large number of unprofitable enterprises including small business enterprises. Negative operating profitability in almost all sub-sectors and a low level of improvements in some of them in comparison to previous year is negative for food industry enterprises of Odessa region and so is the negative financial result of activity of enterprises before taxation, caused by loss from operating, financial and other usual activities.

Efficiency of economic activities of food industry enterprises in modern conditions of changes in the environment, ways and opportunities to achieve the best results for each of enterprises in the industry, ensuring and improving of competitiveness and efficiency of their functioning requires a set of measures that will allow to adjust industrial enterprises to the new conditions of external and internal environment and to ensure efficiency of their operation, lead to necessity for soft adaptation measures or conduct maritato restructuring of enterprises - transformation of their activities.

The research confirmed that for the analysis and the assessment of efficiency of activity of food industry enterprises, it is necessary to use a system of indicators which is selected according to the object, directions and methods of the research, as well as the expected results and monitoring methods of their achievement, which

requires further research to ensure effective operation and competitiveness of enterprises of food industry of Ukraine, particularly in Odessa region.

To assess the effectiveness of their own activities of enterprises and their mergers, the proposed system of indicators that covers not only its own activities of the enterprise and its separate types, evaluates the efficiency of functioning of each of the totality of enterprises that

form the agro-industrial formation and the activity of all enterprises as a whole, taking into account actions of the transparency principle.

The main task of the effective activity of this sector for Odessa region is to focus on preserving of the functioning food industry enterprises and improvement of management system of their activity effectiveness and competitiveness.

References

1. Kuprina, N. M., & Baraniuk, Kh. O. (2015). Efektyvnist diialnosti pidpriemstv kharchovoi promyslovosti Odeskoi oblasti: praktychnyi aspekt. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti*, 7(4), 28-34; DOI:10.15673/2312-847X.4/2015.56732
2. Goncharuk, A. G. (2008). *Metodologicheskie osnovy otsenki i upravleniya effektivnostyu predpriyatiya*. Odessa: Astroprint.
3. Melnyk, Iu. O. (2003). Formuvannia stratehichnogo planu systemy kompleksnogo vymiriuvannia efektyvnosti funktsionuvannia pidpriemstva. In *Stratehiia rozvytku vitchyznianskykh pidpriemstv: nauk.-prakt.konf., tezy dopov.* (pp. 290-291). Ternopil.
4. Melnyk, Iu. O. (2004). Funktsionalnyi pidkhid ta upravlinnia efektyvnosti diialnosti pidpriemstva. *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, 3(189), 653-660.
5. Pokropyvnyi, S. F. (Ed.). (2001). *Ekonomika pidpriemstva* (2-e vyd., pererob. ta dopovn. ed.). K.: KNEU.
6. Kogut, A. E. (1983). *Effektivnost promyshlennogo proizvodstva*. L.: Nauka.
7. Doicheva, K. S. (2014). *Orhanizatsiia upravlinnia efektyvnosti hospodarskoi diialnosti pidpriemstv kharchovoi promyslovosti*. Odessa.
8. *Statystychnyi zbirnyk. Diialnist pidpriemstv z vyrobnytstva kharchovykh produktiv, napoiv v odeskii oblasti za 2015 rik.* (2016). Odessa: Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti.
9. *Statystychnyi zbirnyk. Kharchova promyslovist odeskoi oblasti za 2014 rik.* (2015). Odessa: Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti.
10. Kuprina, N. M., & Baraniuk, Kh. O. (2016). Stan ta rehuliuвання efektyvnosti funktsionuvannia pidpriemstv maloho biznesu: aktualnyi aspekt. In V. V. Nemchenko (Ed.), *Naukovo-metodychni aspekty oblikovo-analitychnoi systemy pidpriemstva* (pp. 59-71). Odessa: Odeska natsionalna akademiia kharchovykh tekhnolohii, Feniks.
11. Kuprina, N. M. (2014). Restrukturyzatsiia pidpriemstv kharchovoi promyslovosti yak mekhanizm pidvyschennia rivnia yikh ekonomichnoi bezpeky. In V. V. Nemchenko (Ed.), *Problemy finansovo-ekonomichnoi bezpeky sub'ektiv hospodarskoi diialnosti v umovakh intehtatsii Ukrainy v svitovu ekonomiku* (pp. 25-38). Odessa: Odeska natsionalna akademiia kharchovykh tekhnolohii, Feniks.
12. Kuprina, N. M. (2016). Efektyvnist diialnosti pidpriemstv ta yikh ob'iednan: analiz, monitorinh, zabezpechennia. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti*, 8(1), 19-26; DOI: 10.21691/fie.v8i1.51
13. Goncharuk, A. G. (2008). O prirode ekonomicheskoy effektivnosti predpriyatiy pischevoy promyshlennosti. *Ekonomika promyslovosti*, (1), 83-90.
14. Doicheva, K. S. (2013). Osoblyvosti otsiniuvannia efektyvnosti diialnosti promyslovoho pidpriemstva v suchasnykh umovakh. In V. V. Nemchenko (Ed.), *Upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv kharchovoi promyslovosti Ukrainy: analiz i syntezy metodiv* (pp. 89-101). Odessa: Odeska natsionalna akademiia kharchovykh tekhnolohii, Feniks.
15. Kuprina, N. M. (2007). Otsenka vliyannia faktorov na yzmenenye renabelnosti oborotnogo kapytala. *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, 2(228), 368-373.
16. Stupnytska, T. M. (2007). *Pidvyschennia efektyvnosti vykorystannia osnovnogo kapitalu pidpriemstv kharchovoi promyslovosti*. Odessa.
17. Osipov, P. V. (2004). *Integralnyi proizvodstvennyiye potentsial pischevoy promyshlennosti*. Odessa: Institut problem ryinka i ekonomiko-ekologicheskikh issledovaniy NAN Ukrainy.

Received 5 October 2017
Approved 19 October 2017
Available in Internet 30.12.2017

Куприна Н.М.кандидат економічних наук, доцент
кафедра учёта и аудита
E-mail: k.natali@ukr.net**Баранюк К.А.**ассистент
кафедра учёта и аудита
Одесская национальная академия пищевых технологий
ул. Канатная, 112, г. Одеса, Украина, 65039
E-mail: baranyuk.kristina@gmail.com

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ: СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ

В данной статье рассматривается состояние и эффективность функционирования пищевой промышленности Украины на примере Одесской области, как стратегической и одной из перспективных отраслей, оказывающей существенное влияние на состояние экономики Украины.

Проведенный анализ показал, что частичные показатели, характеризующие деятельность предприятий пищевой промышленности Одесской области, показывают их неудовлетворительное и не стабильное состояние. Наличие большого количества убыточных предприятий, в том числе и предприятий малого бизнеса, наличие отрицательной рентабельности от операционной деятельности является отрицательной тенденцией в деятельности предприятий пищевой промышленности Одесской области. Отрицательный финансовый результат деятельности предприятий до налогообложения вызван убытком от операционной, финансовой и другой обычной деятельности.

По нашему мнению, для оценки деятельности предприятий необходимо использовать систему показателей, выбранную исходя из особенностей объекта, направлений и методов исследования, а также ожидаемых результатов и методов контроля за их достижениями.

Эффективность хозяйственной деятельности предприятий пищевой промышленности в современных условиях изменения внешней среды, обеспечения и повышения конкурентоспособности и эффективности их функционирования нуждается в трансформации их деятельности - создании объединений, которые позволят адаптировать предприятия к новым условиям функционирования. Для оценки эффективности собственной деятельности предприятий и их объединений необходимо использовать предложенную систему показателей, которая охватывает не только собственную деятельность такого предприятия и отдельных ее видов, а и оценивает эффективность функционирования каждого из совокупности предприятий, формирующих агропромышленное формирование и деятельность всего объединения в целом с учетом действия принципа транспарентности.

Главной задачей в данной отрасли для предприятий пищевой промышленности в Одесской области, является сохранение и развитие уже имеющихся предприятий, совершенствование системы управления эффективностью их деятельности и конкурентоспособности.

Ключевые слова: пищевая промышленность, система показателей, эффективность деятельности предприятий, убыточные предприятия, оценивание эффективности деятельности, трансформация деятельности предприятий.

Куприна Н.М.кандидат економічних наук, доцент
E-mail: k.natali@ukr.net**Баранюк Х.О.**асистент
кафедра обліку та аудиту
Одеська національна академія харчових технологій
вул. Канатна, 112, г. Одеса, Україна, 65039
E-mail: baranyuk.kristina@gmail.com

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

У даній статті розглядається стан і ефективність функціонування харчової промисловості України на прикладі Одеської області, як стратегічної і однією з перспективних галузей, що виявляє істотний вплив на стан економіки України.

Проведений аналіз показав, що часткові показники, що характеризують діяльність підприємств харчової промисловості Одеської області, показують їх незадовільний і не стабільний стан. Наявність великої кількості збиткових підприємств, в тому числі і підприємств малого бізнесу, наявність негативної рентабельності від операційної діяльності є негативною тенденцією в діяльності підприємств харчової промисловості Одеської області. Негативний фінансовий результат діяльності підприємств до оподаткування викликаний збитком від операційної, фінансової та іншої звичайної діяльності.

На нашу думку, для оцінки діяльності підприємств необхідно використовувати систему показників, обрану виходячи з особливостей об'єкта, напрямків і методів дослідження, а також очікуваних результатів і методів контролю за їх досягненнями.

Ефективність господарської діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах зміни зовнішнього середовища, забезпечення і підвищення конкурентоспроможності та ефективності їх функціонування потребує трансформації їх діяльності – створення об'єднань, що дозволять адаптувати підприємства до нових умов функціонування. Для оцінювання ефективності власної діяльності підприємств та їх об'єднань необхідно використовувати запропоновану систему показників, яка охоплює не тільки власну діяльність такого підприємства та окремих її видів, а і оцінює ефективність функціонування кожного з сукупності підприємств, які формують агропромислове формування, та діяльність всього об'єднання в цілому з урахуванням дії принципу транспарентності.

Головним завданням в даній галузі для підприємств харчової промисловості в Одеській області, є збереження і розвиток вже наявних підприємств, удосконалення системи управління ефективністю їх діяльності та конкурентоспроможності.

Ключові слова: харчова промисловість, система показників, ефективність діяльності підприємств, збиткові підприємства, оцінювання ефективності діяльності, трансформація діяльності підприємств.

Література

1. Купріна Н.М. Ефективність діяльності підприємств харчової промисловості Одеської області: практичний аспект / Н.М. Купріна, Х.О. Баранюк // Економіка харчової промисловості. - 2015. - Т. 7, Вип. 4. - С. 28-34; DOI: 10.15673/2312-847X.4/2015. 56732
2. Гончарук А.Г. Методологические основы оценки и управления эффективностью предприятия : [монография] / Анатолий Григорьевич Гончарук. – Одесса: Астропринт, 2008. – 288 с.
3. Мельник Ю.О. Формування стратегічного плану системи комплексного вимірювання ефективності функціонування підприємства/ Ю.О.Мельник// Стратегія розвитку вітчизняних підприємств: наук.-практ.конф., 2003 р. тези допов. - Тернопіль, 2003. – С.290 – 291.
4. Мельник Ю.О. Функціональний підхід та управління ефективності діяльності підприємства / Ю.О. Мельник // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2004. – Вип. 189, Т.3. – С.653 – 660.
5. Економіка підприємства: [підруч.] / за ред. Покропивного С.Ф. – [2-е вид., перероб. та доповн.]. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
6. Когут А.Е. Эффективность промышленного производства/ А.Е. Когут. – Л.: Наука, 1983. – 176 с.
7. Дойчева К.С.: Організація управління ефективністю господарської діяльності підприємств харчової промисловості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами»/ К.С. Дойчева – Одеса, 2014. – 20 с.
8. Статистичний збірник. Діяльність підприємств з виробництва харчових продуктів, напоїв в одеській області за 2015 рік // Головне управління статистики в Одеській області – Одеса. – 2016. – 42 с.
9. Статистичний збірник. Харчова промисловість одеської області за 2014 рік. // Головне управління статистики в Одеській області – Одеса. – 2015. – 48 с.
10. Купріна Н.М. Стан та регулювання ефективності функціонування підприємств малого бізнесу: актуальний аспект / Н.М. Купріна, Х.О. Баранюк // Науково-методичні аспекти обліково-аналітичної системи підприємства: [монографія] / [В.В. Немченко, Ф.А. Трішин, Л.В. Іванченкова, Н.М. Купріна, Г.О. Ткачук та ін.] ; за раг. ред.. доктора екон. наук, проф. В.В. Немченко; Одеська національна академія харчових технологій. – Одеса : Фенікс, 2016. – С. 59-71
11. Купріна Н.М. Реструктуризація підприємств харчової промисловості як механізм підвищення рівня їх економічної безпеки / Н.М. Купріна // Проблеми фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності в умовах інтеграції України в світову економіку: [монографія] / [В.В. Немченко, Л.В. Іванченкова, Г.О. Ткачук та ін.] ; за раг. ред.. доктора екон. наук, проф. В.В. Немченко; Одеська національна академія харчових технологій. – Одеса : Фенікс, 2014. – С. 25-38

12. Купріна Н.М. Ефективність діяльності підприємств та їх об'єднань: аналіз, моніторинг, забезпечення / Н.М. Купріна // Економіка харчової промисловості. – Одеса, 2016. – Т 8, Вип. 1. – С.19-26. DOI: 10.21691/ie.v8i1.51
13. Гончарук А.Г. О природе экономической эффективности предприятий пищевой промышленности/ А.Г.Гончарук//Економіка промисловості. –2008. – № 1. – С. 83-90.
14. Дойчева К.С. Особливості оцінювання ефективності діяльності промислового підприємства в сучасних умовах (п.2.2.) // Управління фінансово-економічною безпекою підприємств харчової промисловості України: аналіз і синтез методів [монографія] / [В. В. Немченко, Н. М. Купріна, Г. О. Ткачук та ін.]; за заг.ред. д.е.н., проф. В.В. Немченко; ОНАХТ. – Одеса: Фенікс, 2013. – С. 89-101.
15. Купріна Н.М. Оценка влияния факторов на изменение рентабельности оборотного капитала/ Н.М. Куприна// Економіка: проблеми теорії та практики. – 2007. – Вип. 228, Т. 2. – С. 368 – 373.
16. Ступницька Т.М. Підвищення ефективності використання основного капіталу підприємств харчової промисловості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Т.М. Ступницька. – Одеса, 2007. – С. 9-10.
17. Осипов П.В. Интегральный производственный потенциал пищевой промышленности / П.В.Осипов. – Одесса: Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2004. – 289 с.

Стаття надійшла 05.10.2017
Стаття прийнята до друку 19.10.2017
Доступно в мережі Internet 30.12.2017